

รูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน A Supervision Model in the Digital Age of Small Schools Under the Office of the Basic Education Commission

ธนพร ศรีสะเกตุ¹, สาธกร ทรัพย์รวงทอง², ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน³
Thanaporn Srisaket¹, Satorn Subruangthong², Teepipat Suntawan³
Corresponding Author E-mail: Thanaporn.sr@nsru.ac.th

Received: 2024-04-17; Revised: 2024-04-30; Accepted: 2024-08-05

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบ 2) สร้างรูปแบบ 3) ประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก วิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 403 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.942 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบของการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การสำรวจสภาพปัจจุบัน (2) การวางแผนนิเทศการศึกษา (3) การสร้างเครื่องมือนิเทศ (4) การสร้างบรรยากาศการนิเทศ (5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (6) การการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร และ (7) การประเมินผลการนิเทศ 2) ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐาน หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 7 องค์ประกอบ ส่วนที่ 3 ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม 3) ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา, การนิเทศยุคดิจิทัล, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Doctoral of Education students, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were to: 1) analyze the elements of a supervision model in the digital age of small schools; 2) create a supervision model in the digital age of small schools; and 3) evaluate a supervision model in the digital age of small schools. The research method was conducted in three steps: Step 1: analyzing the elements of a supervision model in the digital age of small schools. The sample group, obtained through multistage sampling, consisted of 403 educational supervisors, administrators, and teachers. The instruments used include a recording form, an interview form, and a questionnaire with a reliability = 0.942. The statistics used in the research are frequency, percentage, mean, standard deviation, and exploratory component analysis. Step 2: Create a supervision model in the digital age of small schools by holding connoisseurship sessions with nine experts. Step 3: Evaluating a supervision model in the digital age of small schools. Data were collected from a sample group, which included 18 educational supervisors and school administrators, using purposive selection. The instruments were assessment forms. The statistics used in the research are the mean and standard deviation. The research findings were as follows:

1) The analyzing elements of a supervision model in the digital age of small schools comprised seven main elements, which were: (1) existing conditions survey; (2) supervision plan; (3) creating supervision tools; (4) creating supervision atmosphere; (5) knowledge sharing; (6) using communication technology; and (7) supervisory evaluation. 2) The results of creating a supervision model in the digital age of small schools. 3) The results of evaluating a supervision model in the digital age of small schools in the aspects of accuracy, propriety, feasibility, and utility were rated at the highest level.

Keywords: Educational Supervision, Supervision in the Digital Age, Small Schools

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกไร้พรมแดน พลโลกมีการติดต่อสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วขึ้น และกระแสโลกาภิวัตน์นำสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ทุกชาติทุกภาษารวมทั้งประเทศไทย ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งภาษาศาสตร์สมัยใหม่ใช้คำว่า ยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับโลกแห่งความรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประเทศไทยที่บริหารจัดการความรู้ได้ดีย่อมพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ได้ดีกว่าดังนั้น การพัฒนาคนในชาติให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาเป็นสำคัญ ต้องพัฒนาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเร่งด่วน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้ในอนาคต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีนั้นผู้บริหารสถานศึกษานับว่า มีบทบาทสำคัญมากต่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ (จิณฉวีตร ปะโคทั้ง. 2561: 3-4)

จากสภาพปัญหา และความจำเป็นในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีอยู่ 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี อันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดลดลง และความนิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนในเมือง โดยที่ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพ ไม่มีเวลารับ-ส่งนักเรียน และเมื่อผู้ปกครองทำงานในเมือง จึงนำลูกหลานเข้ามาเรียนในเมืองด้วย ทำให้เด็กที่จะเรียนในโรงเรียนใกล้บ้านน้อยลง ส่งผลให้มีอัตราครูต่อนักเรียนค่อนข้างต่ำ ทำให้มีค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนของครูสูงมาก ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556: 5-6) และจากการสำรวจความคิดเห็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา ด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ การขาดแคลนบุคลากร การขาดแคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ครุภัณฑ์

ที่เพียงพอกับความต้องการ ปัญหาครูขาดขวัญกำลังใจ ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ปัญหาจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนไม่เพียงพอ โรงเรียนอยู่ห่างไกลชุมชน การใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามีน้อย ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549: 1-3) การนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์จากภายนอกนั้น ไม่สามารถจะทำได้ อย่างทั่วถึงเนื่องจากจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่เพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของครูผู้สอนในสถานศึกษา ตลอดจนความรู้ของศึกษานิเทศก์ก็ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกสาขาวิชาซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา ได้สรุปสภาพปัญหาการนิเทศในภาคเหนือ คือ 1) บุคลากรมีจำนวนน้อยมากต้องรับผิดชอบภาระงานหลายด้านทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนิเทศและการนิเทศขาดความต่อเนื่องเพราะมีงานอื่นแทรกซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเร่งด่วนเฉพาะกิจ 2) บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการนิเทศทางการศึกษา 3) ขาดแคลนเครื่องมือการนิเทศติดตามงานที่ครอบคลุมทุกกิจกรรม 4) บุคลากรขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่การนิเทศและมีความวิตกต่อการเปลี่ยนตำแหน่งจากข้าราชการครู เป็นตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด 5) ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกสถานศึกษาไม่สามารถรับรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักการศึกษา. 2559: 20)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่า การนิเทศการศึกษาสำหรับยุคดิจิทัลในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการวิจัย และพัฒนา เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้นำรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิด โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศยุคดิจิทัล ซึ่งองค์ประกอบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิด โรงเรียนขนาดเล็ก

นรรจ์ต์ ผืนเขียว (2562: ออนไลน์) กล่าวว่า ด้วยพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ส่วนใหญ่คือโรงเรียนเล็ก ๆ ที่กระจายตัวอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างไกล โดยโรงเรียนขนาดเล็กพร้อมที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และทำให้เด็กในพื้นที่ห่างไกลได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามบริบทของพื้นที่ที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนนั้น ๆ สนับสนุนให้โรงเรียนเติบโตไปตามบริบทของชุมชนนั้น ๆ อย่างมีคุณภาพ

กี อารณเอยิม (2562: 3) กล่าวว่า โรงเรียนขนาดเล็กโดยเฉพาะโรงเรียนชนบทมีส่วนช่วยในการพัฒนาแบบมีชุมชนเป็นฐาน โดยสร้างให้เกิดสองปัจจัยด้วยกัน ทูทางสังคม (social capital) และพลเมืองที่มีส่วนร่วม (engaged citizen) โรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนสำคัญในการสร้างทุนทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: ออนไลน์) กล่าวว่า แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปีงบประมาณ 2562 - 2565 มีดังนี้

1. จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
2. สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
3. พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน และอยู่ในพื้นที่ที่ประชาชนสามารถพาลูกหลานเข้าศึกษาได้สะดวกและรวดเร็ว โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ยึดกรอบแนวคิดสร้างความเชื่อมั่นและพลังศรัทธา ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารจัดการ และสร้างความร่วมมือกับชุมชน ส่วนใหญ่โรงเรียนกระจายตัวอยู่ในชุมชนที่อยู่ห่างไกล พร้อมทั้งจะพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน และทำให้เด็กได้รับการส่งเสริมการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทอย่างมีคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

สังด์ อุทรานันท์ (2530: 16, อ้างถึงใน อุดลย์ แสนสืบ. 2565: 19) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา มีความความซับซ้อน เพราะเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และจะต้องพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศให้ชัดเจนจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือ การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนาคน เนื่องจากงานการนิเทศมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนา งานการสอนให้ดีขึ้น
3. เพื่อสร้างการประชาสัมพันธ์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันและการพัฒนาโดยผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้เสนอแนะและผู้รับฟัง ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจ ตราหรือจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจการทำงานร่วมกันและการพัฒนา เพราะขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจแล้วการนิเทศ การสอนก็ย่อมไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์ (2562: 17-19) กล่าวว่า แนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC) ในสถานศึกษานี้ ใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการนำกระบวนการ PLC สู่อำนาจปฏิบัติ เพื่อมุ่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงานสู่ความเป็นเลิศ โดยมีแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ลงสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงการบริหารจัดการ และกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม สามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยขั้นตอนง่าย ๆ (Take a baby steps) โดยเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายอภิปราย สะท้อนผล แลกเปลี่ยนกับคนอื่น ๆ เพื่อกำหนดว่า จะดำเนินการอย่างไรโดยพิจารณาและสะท้อนผล
2. การวางแผนด้วยความร่วมมือ (Plan Cooperatively) สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ
3. การกำหนดความคาดหวังในระดับสูง (Set high expectations) และวิเคราะห์การสอนสืบเสาะหาวิธีการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จสูงสุด
4. เริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ (Start small) เริ่มต้นจากการใช้กลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วค่อยปรับขยาย
5. ศึกษาและใช้ข้อมูล (Study and use the data) ตรวจสอบผลการนำไปใช้ และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า แผนไหน ควรใช้ต่อไป/แผนไหนควรปรับปรุง หรือยกเลิก
6. วางแผนเพื่อความสำเร็จ (Plan for success) เรียนรู้จากอดีต ปรับปรุง หรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่สำเร็จ และทำต่อไป ความสำเร็จในอนาคต หรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับเจตคติ และพฤติกรรมของครู
7. นำสู่สาธารณะ (Go public) แผนไหนที่สำเร็จก็จะมีการเชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่อง และแลกเปลี่ยนความสำเร็จ
8. ฝึกฝนร่างกาย และหล่อเลี้ยงสมอง (Exercise the body & nourish the brain) จัดกิจกรรมที่ได้มีการเคลื่อนไหว และเตรียมครูที่ทำงานสำเร็จของแต่ละกลุ่มโดยมีการจัดอาหาร เครื่องดื่มที่มีประโยชน์

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามแนวทางของประชาธิปไตยที่เน้นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และผู้รับ

การนิเทศยอมรับเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด การนิเทศการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาอย่างมาก เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ทุกฝ่ายตรวจสอบคุณภาพของการศึกษา และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงให้การศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศยุคดิจิทัล

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2561: 237) กล่าวว่า แนวคิดการจัดการศึกษาในยุคนี้ต้องจัดการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้คิดเชิงนวัตกรรม ได้คิดสร้างสรรค์ เน้นให้มีการสร้างผลงานผลิต และเน้นกระบวนการเรียนรู้
2. ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ฝึกการทำงานเป็นทีม ครูและผู้เรียน ทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์วิจารณ์เสมอ และเน้นการพัฒนาความสามารถเฉพาะบุคคล

3. สร้างจิตสำนึกที่เน้นคุณภาพ เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณภาพ ผลงานทุกชิ้นที่ต้องมีคุณภาพ

4. ปลูกจิตสำนึกต่อสังคม สิ่งที่เราเรียนจะต้องเชื่อมโยงกับสังคม มีประโยชน์ ต่อตนเองและสังคม รับผิดชอบต่อสังคม จินฉัตร ปะโคทัง (2561: 57) กล่าวว่า ข้อเสนอการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสบการณ์เรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาที่ชอบและบูรณาการวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงได้

2. บริหารจัดการข้อมูลการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อทำให้เกิด การพัฒนาสื่อดิจิทัลทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้เรียน โดยพัฒนาเนื้อหาวิชา และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างมากขึ้น

3. พัฒนาผู้สอนให้มีทักษะการใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ และปรับรูปแบบการประเมินผลแบบใหม่ตามสมรรถนะที่แตกต่างกันของผู้เรียน

Higgins (2018), Higgins (2018: 16) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีหลักสูตรที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากความก้าวหน้ายุคดิจิทัลและแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีดิจิทัลได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ข้อมูลสารสนเทศสำหรับคนยุคใหม่ มีวิธีการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้หลากหลายรวดเร็ว ดังนั้น หลักสูตรยุคใหม่ ควรเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความเข้าใจธรรมชาติข้อมูลสารสนเทศ และคุณค่าของสารสนเทศเพื่อช่วยหาค้นพบคำตอบหรือแก้ปัญหาได้

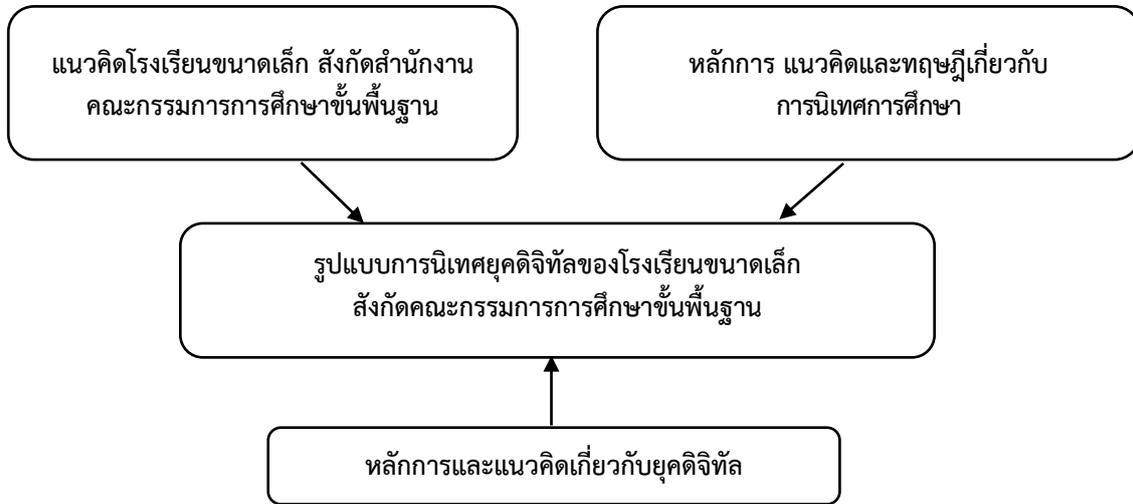
2. ทักษะการเข้าถึงหรือการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ เป็นทักษะที่ผู้เรียน ยุคดิจิทัลต้องมีทักษะในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศออนไลน์

3. ทักษะการคิดที่ซับซ้อน จะช่วยให้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล มากกว่าการเน้นความรู้ในเนื้อหาซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสืบค้นด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองจากโลกออนไลน์

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศยุคดิจิทัลเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลทำให้เกิดการพัฒนาสื่อดิจิทัลทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้เรียน โดยพัฒนาเนื้อหาวิชาและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ การนิเทศในยุคดิจิทัล จึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมของทุกฝ่ายในการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้มีขวัญกำลังใจ ส่งเสริมเกี่ยวกับการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงได้ดังแผนภาพดังกล่าว

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการผสมวิธี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ค่า IOC มีค่า 0.5 ขึ้นไป เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน
3. วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม
4. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 403 คน
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 18 เป็นหน่วยในการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) แยกประชากรในเขตตรวจราชการที่ 18 จำนวน 403 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.6-1.0
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check list)
  - ตอนที่ 2 การนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert scale) มีค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.6-1.0 และมีค่าความเที่ยง 0.942

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์เอกสาร โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)
2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ
  - 2.1 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและการสัมภาษณ์ทางออนไลน์
  - 2.2 การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาระดับการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory factor analysis: EFA)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

1. นำองค์ประกอบการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก จากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบ
2. จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน
3. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
4. จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบฯ

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection)
2. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ฉบับที่ 1 สรุปเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบขั้นตอนที่ 1
2. เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ฉบับที่ 2 ร่างรูปแบบการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เอกสารประกอบการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ฉบับที่ 3 แบบตรวจสอบรูปแบบการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. คู่มือและแบบประเมินคู่มือรูปแบบการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
  - 1.1 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
  - 1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศศุคติจิตัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือค่าร้อยละ (Percentage) รายข้อ และภาพรวม
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. นำรูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ให้ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ทำการประเมินรูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

2. นำผลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละประเด็น

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 9 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ทั้งหมดจำนวน 18 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก มีเป็นความยินดีจะเข้าร่วมประเมินรูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินรูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มีค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.8 - 1.0

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ และแบบประเมินการนำรูปแบบฯ ไปใช้ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และทางออนไลน์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบประเมินรูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายข้อและภาพรวม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ผลการสังเคราะห์ตัวแปรการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทั้งหมด 122 ตัวแปร

1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.53$)

1.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบการนิเทศศุคคิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)
1	การสำรวจสภาพปัจจุบัน	12	.500 - .759
2	การวางแผนนิเทศการศึกษา	13	.524 - .771

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)
3	การสร้างเครื่องมือนิเทศ	7	.529 - .763
4	การสร้างบรรยากาศการนิเทศ	6	.558 - .705
5	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4	.584 - .732
6	การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	4	.590 - .633
7	การประเมินผลการนิเทศ	3	.646 - .695
รวม		49	.500 - .759

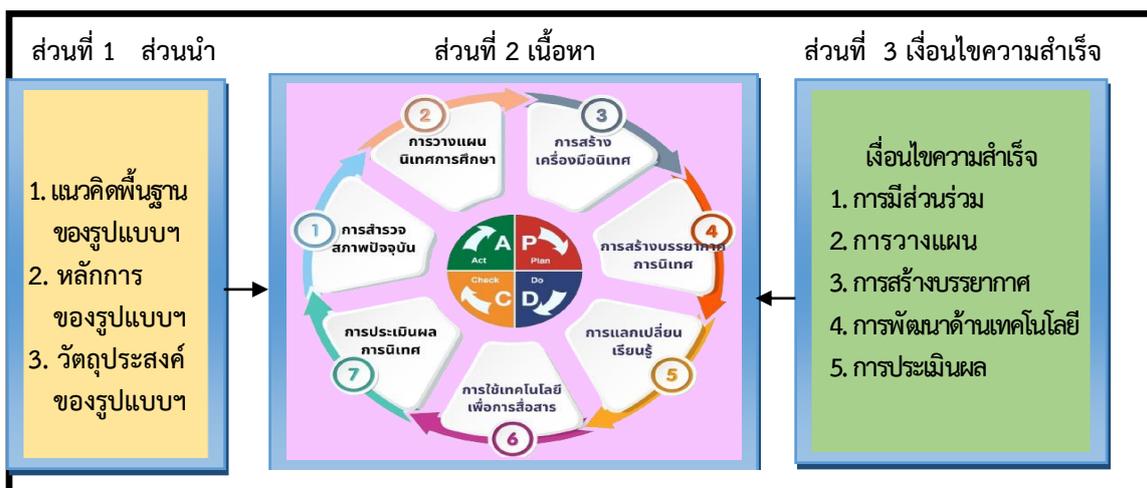
จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) ด้วยวิธีสกัดตัวแปรได้องค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 7 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน มี 12 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนนิเทศการศึกษามี 13 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การสร้างเครื่องมือนิเทศ มี 7 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การสร้างบรรยากาศการนิเทศ มี 6 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร มี 4 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 7 การประเมินผลการนิเทศ มี 3 ตัวแปร รวม 49 ตัวแปร

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐาน หลักการ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนที่ 3 ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จ

2.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคู่มือการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.58)

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวม (N=18)

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น
1	ด้านความถูกต้อง	4.78	0.13	มากที่สุด
2	ด้านความเหมาะสม	4.64	0.14	มากที่สุด
3	ด้านความเป็นไปได้	4.66	0.13	มากที่สุด
4	ด้านความเป็นประโยชน์	4.57	0.16	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.67	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการพิจารณาในภาพรวมพบว่า ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณารายด้านตามรายการ พบว่า รายการประเมิน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความถูกต้อง ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.13) ส่วนรองลงมาคือ ความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.13) และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.16)

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลจากการวิจัยพบว่า การนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การสำรวจสภาพปัจจุบัน การวางแผนนิเทศการศึกษา การสร้างเครื่องมือนิเทศ การสร้างบรรยากาศการนิเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และการประเมินผลการนิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลสำเร็จของการนิเทศการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน แต่ในการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีข้อจำกัดในทุกด้าน เช่น ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ การขาดแคลนบุคลากร การขาดแคลนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน ทรัพยากรที่เพียงพอกับความต้องการ การใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษามีน้อย ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับปัจจุบันเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อการศึกษา ดังนั้นการนิเทศการศึกษาในยุคปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการตามองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาสนา ชลบุรีพันธ์, สีนธะวา คามดิษฐ์, และพิณสุตา สิริธรงค์ศรี (2560) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการนิเทศการสอนประกอบด้วย 8 ด้าน และในจำนวนดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กระบวนการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศการสอนตามหลักการนิเทศการสอนทั่วไป ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ วางแผนการนิเทศการสอน ใช้สื่อเครื่องมือและเทคโนโลยีจัดกิจกรรม การนิเทศการสอน และประเมินผลการนิเทศการสอน 2) กลไกสนับสนุนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การใช้เทคนิคและวิธีการนิเทศการสอนการมีส่วนร่วมการนิเทศการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการนิเทศการสอน ซึ่งแต่ละด้านในกระบวนการนิเทศการสอน และกลไก สนับสนุนการนิเทศการสอน

2. การสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่พัฒนามาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งผลให้ได้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ และนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารต่าง ๆ มาสร้างเป็นส่วนต่าง ๆ ของรูปแบบ ซึ่งตรวจสอบด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบสร้างรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีลักษณะเป็นโครงสร้าง และองค์ประกอบการนิเทศยุคดิจิทัล ที่มีแนวทางการพัฒนาตามตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบ ส่งผลให้การนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายด้านการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ จิตตวดี ทองทั่ว (2565) วิจัยเรื่องรูปแบบการเสริมพลังอำนาจ ในการนิเทศภายในสถานศึกษาต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มุ่งองค์ประกอบ ของรูปแบบคือ แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ การวัด และ ประเมินผล และแนวทาง/เงื่อนไข ปัจจัยการนำรูปแบบไปใช้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้น ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 3) การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ 4) การดำเนินการนิเทศ 5) การประเมินผลการนิเทศ 6) การสร้างบรรยากาศที่ เสริมพลังในการนิเทศ สอดคล้องกับ ศศิธรดา พันชัยภู (2565) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินการ 4) แนวทางการประเมินผล 5) เงื่อนไขความสำเร็จ
3. การประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จากการประเมินรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร จำนวน 18 คน พบว่า ผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะรูปแบบดังกล่าว ได้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ มาอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศ รวมทั้งในการสร้างรูปแบบ มีกรอบแนวคิด หลักการ จากทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนการได้รับการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อรูปแบบว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ภณชิตรา สุภาร (2557) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ ได้สอดคล้องกับ กรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย สอดคล้องกับ ศศิธรดา พันชัยภู (2565) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นิกุล ทองหน้าศาล (2563: 360) ได้วิจัยเรื่อง พัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในแบบการสอนงานและระบบพี่เลี้ยงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุตร ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอแนะทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน มีความสำคัญต่อการที่จะขับเคลื่อนการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน และนำข้อมูลสู่การวางแผนการนิเทศต่อไป

1.2 จากผลการพัฒนารูปแบบที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์นั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัย ประยุกต์ใช้โดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำรูปแบบไปศึกษา ตามคู่มือเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกคน

ควรมีการประชุมชี้แจง ครูและบุคลากรเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาทั้งด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือในการนิเทศการศึกษาและกระบวนการมีส่วนร่วมของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้น เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในการนิเทศการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาการสร้างบรรยากาศในการนิเทศการศึกษาโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็กแบบกัลยาณมิตรและเสริมแรงทั้งในด้านการยอมรับ ชมเชยผู้รับการนิเทศ สร้างบรรยากาศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้รับการนิเทศมีขวัญกำลังใจมีแรงบันดาลใจ และทำงานอย่างมีความสุขที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมาย

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำเอาเทคโนโลยีนวัตกรรมที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ในการนิเทศการศึกษา ใช้ในระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ดำเนินงานของรูปแบบในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 ควรมีการนำรูปแบบการนิเทศยุคดิจิทัลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้กับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่เพื่อให้มีการพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์. (2562). การนิเทศการสอนในยุค 4.0. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

จิตตวดี ทองทั่ว. (2565, กันยายน-ธันวาคม). รูปแบบการเสริมพลังอำนาจ ในการนิเทศภายในสถานศึกษาต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. วารสารครุทรรศน์ (Online). 2(3): 11-26.

จิณฉวีตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.

นิกุล ทองหนาศาล. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบการสอนงานและระบบพี่เลี้ยงของสถานศึกษา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 17(1): 360-372.

นรรชต์ ผืนเชียร. (2562). โรงเรียนขนาดเล็ก ภาวะหรือโอกาส และรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.truelookpanya.com/education/content/71918/-teaartedu-teaart>.

ภี อารณเฑียม. (2562). โรงเรียนขนาดเล็กกับการพัฒนาพลเมืองท้องถิ่น. มูลนิธิการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไทย (Thai Civic Education-TCE Foundation). กรุงเทพฯ: แคปิตอล.

ภัณฑิรา สุภาร. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. คุชชินิพนธ์ปรัชญาคุชชินิพนธ์บัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พาสนา ชลบุรีพันธ์, สินธวา คามดิษฐ์, และพิณสุดาสิริรังศรี. (2560, ตุลาคม-ธันวาคม). รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สุทธิปริทัศน์. 31(100): 246-260.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2561). จำเป็นต้องปฏิรูประบบการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิธรดา พันชัยภู. (2565). รูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต (สันติศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานศึกษา ศึกษานิเทศก์. (2559). คู่มือการนิเทศการศึกษา. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองร้อยเอ็ด เขต 3.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). การนิเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูป การศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2556). การดำเนินงานการนิเทศภายใน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2562). แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2562, จาก <https://drive.google.com/file/d/11UKKIB77VyrxSjrmyaIT3UZlQ613cRR/view>.
- อดุลย์ แสนสืบ. (2565). แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Burton, W. H., & Brueckner, L. J. (1955). *Supervision: A Social Process*. (3rd ed.). New York: Appleton.
- Higgins, S. (2018). A Recent Theory of Teaching Thinking. in Laura Kerslake and Rupert Wegerif (Editors). *Theory of Teaching Thinking*. New York: Routledge.